

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
КВНЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М.ГЛІНКИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
кваліфікація: бакалавр музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченуо радою
Голова Вченої ради
Novikov / Новіков Ю.М.
(протокол № 7 від 11.06.2020 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1вересня 2020 р.
Ректор / *Novikov* / Новіков Ю.М.
(наказ № 57/1 від «11» червня 2020 р.)

Дніпро 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма розроблена відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та затверджена Вченою радою Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки від «11» червня 2020 р. (протокол № 7).

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентністні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці бакалаврів зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою науково-педагогічних працівників Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки у складі:

Громченко Валерій Васильович, кандидат мистецтвознавства, доцент, проректор з наукової роботи;

Хананаєв Сергій Віталійович, кандидат мистецтвознавства, доцент, проректор з навчальної роботи;

Варакута Марина Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент;

Башмакова Наталія Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, доцент;

Купіна Дарина Дмитрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії та теорії музики;

**1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**

1 – Загальна інформація

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Комунальний заклад вищої освіти «Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки Дніпропетровської обласної ради»
Ступінь вищої освіти і назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Кваліфікація: бакалавр музичного мистецтва
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки, 10 місяців
Наявність акредитації	Програма отримала умовну акредитацію Термін дії до 26.05.2021 р., рішення Акредитаційної комісії від 26.05.2020, протокол № 9
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA - перший цикл, EQF-LLL - 6 рівень
Передумови	Загальні правила щодо передумов вступу, наявність повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) зі спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
Мова викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	травень 2021р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	Сайт:www.dp.dk.ua

2 – Цілі освітньої програми

Підготовка компетентних високопрофесійних фахівців, здатних до концертно-виконавської, музикознавчої, дослідницької та педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва, які зможуть створювати та реалізовувати свої власні художні концепції; які володіють навичками сучасних методів музично-педагогічного моделювання та аналітики із застосуванням інформаційних технологій; які вміють вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах. Пріоритетним в освітньо-професійній програмі є формування у кожного здобувача освітнього ступеня «бакалавр» загально-європейського світогляду, морально-етичних цінностей, комунікативних якостей, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, а також реалізації особистісного потенціалу для подальшого використання у професійній діяльності з урахуванням регіонального контексту.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область, галузь знань, спеціальність	Предметна область: сукупність феноменів і проблем музичного мистецтва, створення та інтерпретація продуктів музичної творчості, вдосконалення гри на музичних інструментах, педагогічна майстерність в галузі музичної освіти. галузь знань: 02 «Культура і мистецтво» спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми	Набуття сучасних та актуальних знань про музичне мистецтво і суміжні сфери, оволодіння новітніми технологіями музичної освіти, практичними навичками виконавської майстерності/музикознавства.
Особливості програми	Важливими складовими у формуванні бакалавра музичного мистецтва є виконавська /музикознавча діяльність та педагогічний аспект, який включає в себе формування компетентностей з урахуванням особливостей сучасного викладання фахових дисциплін у закладах освіти мистецького спрямування. Структура освітньо-професійної програми підготовки здобувача вищої освіти ступеня бакалавр сформована з урахуванням регіонального контексту, а саме забезпечення установ, організацій та закладів культури та мистецтва Дніпропетровщини високопрофесійними фахівцями (виконавцями/музикознавцями та педагогами). Особливість освітньо-професійної програми полягає у поєднанні виконавського та

	музикознавчого напрямків; застосуванні традиційних та інноваційних методів навчання (інтегровані методи та методи синтезу) і підходів, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Бакалаври музичного мистецтва можуть працювати у навчальних закладах та державних організаціях мистецького спрямування, мистецьких колективах, філармонії, в оперному та драматичному театрах, бути організаторами та керівниками мистецьких проектів. Основні посади, місця роботи згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (ДК 003:2010):</p> <p>2320 Викладач професійного навчально-виховного закладу</p> <p>2453.2 Артист ансамблю (камерного, духових, народних інструментів, бандуристів, вокально-інструментального та ін.)</p> <p>2453.2 Артист оркестру (симфонічного, камерного, духового, естрадного, народних інструментів, капели бандуристів)</p> <p>2453.1 Музикознавець</p> <p>2453.2 Артист-вокаліст (соліст, естради)</p> <p>2453.2 Артист-соліст (хору)</p> <p>2453.2 Хормейстер</p> <p>2453.2 Диригент</p> <p>2453.2 Концертмейстер</p>
Подальше навчання	Можливість продовження освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти за цією ж галуззю знань та спеціальністю (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра)
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Викладання на програмі забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, частина яких має досвід навчання або викладання за кордоном та інноваційно провадить виконавську діяльність у сфері культури.</p> <p>Викладання та навчання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, практичних занять, самостійного навчання, індивідуальних занять, міні-конференцій, консультацій,</p>

	підготовки курсової та бакалаврської (кваліфікаційної) робот.
Оцінювання	<p>Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів базується на аналізі знань, вмінь та компетенцій, здійснюється за 100-балльною рейтинговою системою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.</p> <p>Система оцінювання включає такі форми контролю: письмові екзамени та заліки (тестові завдання, письмові аналітичні роботи, есе), усні екзамени та заліки (дискусії, презентації, захист проектів), захист звіту з практики, технічний залік, захист курсової роботи (у формі публічного захисту), академічний концерт, захист кваліфікаційної роботи (у формі публічного захисту), атестація (у формі публічного концертного виконання та атестаційних екзаменів).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово. 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 6. Навички міжособистісної взаємодії. 7. Здатність бути критичним і самокритичним. 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

	<p>12. Здатність працювати автономно.</p> <p>13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.</p> <p>2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.</p> <p>3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p> <p>8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.</p> <p>9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.</p>

10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично теоретичних систем та концепцій.
11. Здатність оперувати професійною термінологією.
12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжуvalьну діяльність в сфері музичного мистецтва.
16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

7 – Програмні результати навчання

1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких

жанрах.

8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).
10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській практичній діяльності.
12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики.
15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.
17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та базується на наступних принципах: <ul style="list-style-type: none">- відповідності спеціальностей науково-педагогічних працівників освітній галузі знань та спеціальності;- обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації викладачів;- моніторингу рівня наукової активності науково-педагогічних працівників; впровадження результатів стажування та наукової діяльності у освітній процес.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура академії в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам: Приміщення Академії із загальною площею 13535 м ² має 111 аудиторій, 2 лабораторії, бібліотеку площею 212 м ² , також є Велика концертна зала площею 526,9 м ² на 348 місць, Зала оркестрової майстерності площею 141,3 м ² на 80 місць, Хорова зала площею 135,5 м ² на 120 місць,

	<p>Фортепіанна зала площею 64,5 м² на 100 місць, Зала виконавської майстерності площею 137,4 м² на 110 місць, навчально-спортивний комплекс, у тому числі спортивна зала площею 755,4 м², зал хореографії площею 218,2 м², медичний пункт, пандус, ліфт та санітарні кімнати для людей з особливими потребами, їдальня та кафетерій, майстерня з ремонту інструментів.</p> <p>В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання для проведення лекцій та практичних занять, лабораторії (звукозапису та фольклору і етнографії) забезпечені сучасним обладнанням.</p> <p>Для забезпечення якості освітнього процесу академія має наступний музичний інструментарій: піаніно – 91, рояль – 57, орган – 1, концертний орган – 1, клавесин – 1, бандура – 29, скрипка – 23, віолончель – 3, флейта – 3, кларнет – 10, гобой – 4, фагот – 4, труба – 21, саксофон – 7, тромбон – 15, домра – 28, балалайка – 24, литаври – 1, гітара – 3, акордеон – 8, кобза – 3, баян – 10, цимбали – 2, контрабас – 10, синтезатор – 21.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Академія має офіційний сайт: http://www.dp.dk.ua; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; необмежений доступ до мережі Інтернет; наукову бібліотеку, читальні зали; пакет MS Office 365; корпоративна пошта; Google класи з елементами дистанційного навчання.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених для кожної дисципліни робочих навчальних програмах, програмах практичної підготовки за спеціальністю, силабуси навчальних дисциплін. В наявності завдання для самостійної роботи студентів (методичні рекомендації), завдання для поточного та підсумкового контролю з дисципліни, методичні рекомендації щодо написання та захисту курсових та кваліфікаційних робот, пакети завдань для проведення ректорських комплексних контрольних робот. Навчально-методичні посібники з дисциплін.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється у рамках українського освітнього законодавства.
Міжнародна кредитна мобільність	
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

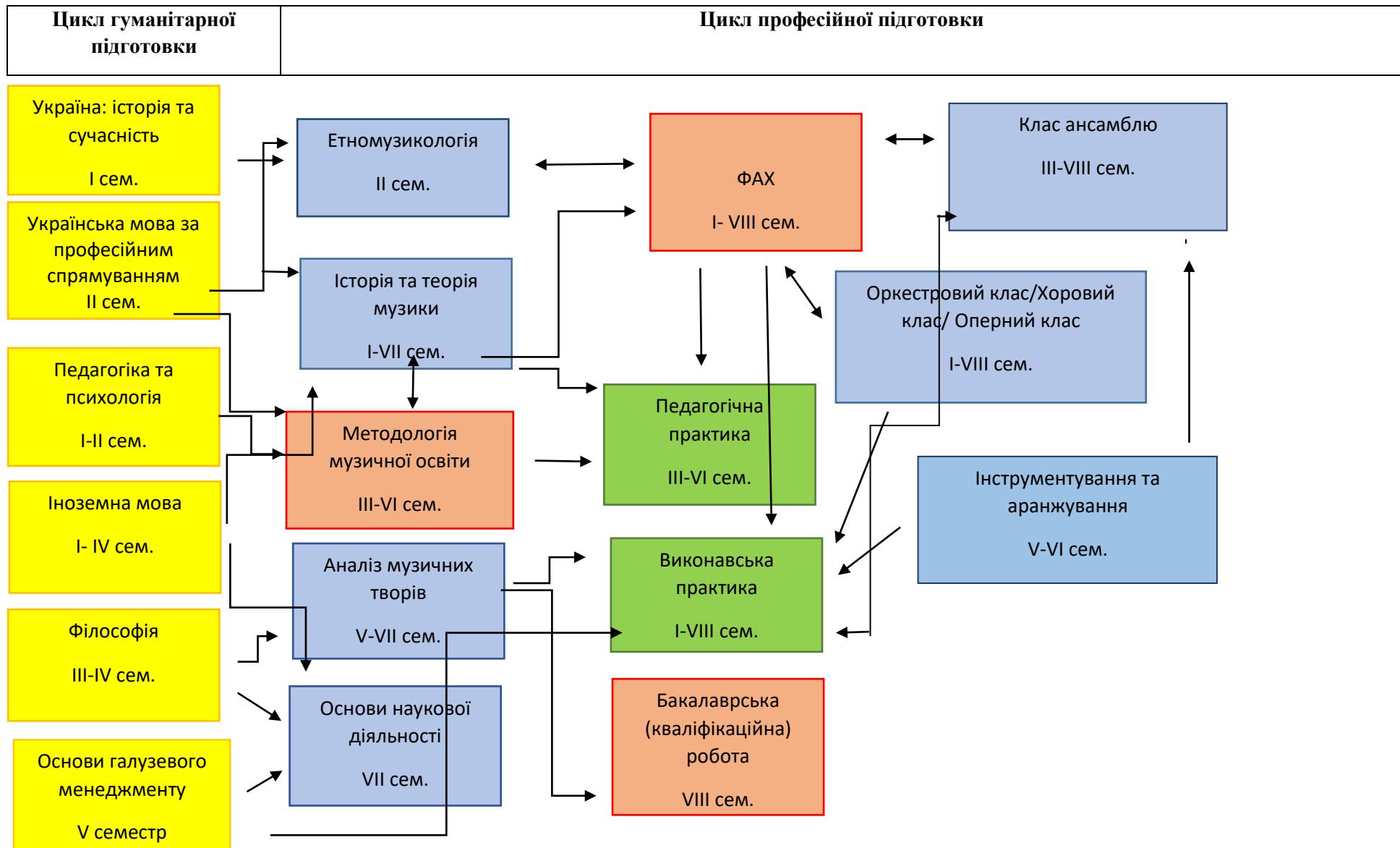
2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛДОВНІСТЬ

2.1.Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
I. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Цикл гуманітарної підготовки			
OK1.1	Українська мова за проф. спрямуванням	3	екзамен
OK1.2	Україна: історія та сучасність	3	залік
OK1.3	Філософія	5	екзамен
OK1.4	Іноземна мова (англійська)	10	екзамен
OK1.5	Педагогіка та психологія	5	екзамен
OK1.6	Основи галузевого менеджменту	3	залік
2. Цикл професійної та практичної підготовки			
OK2.1	Історія та теорія музики	44	екзамен
OK2.2	Фах (виконавство/музикознавство*)	21	атестація
OK2.3	Аналіз музичних творів	8	екзамен
OK2.4	Методологія музичної освіти	10	атестація
OK2.5	Основи наукової діяльності	3	залік
OK2.6	Оркестровий клас/ Хоровий клас/ Оперний клас	29	залік
OK2.7	Інструментування та аранжування	5	залік
OK2.8	Клас ансамблю	8	екзамен
OK2.9	Етномузикознавство	3	залік
OK2.10	Бакалаврська (кваліфікаційна) робота	5	атестація
Практика:			
OK2.11	педагогічна	10	залік
OK2.12	виконавська	5	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів ОП		180	
II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
BK1	Теорія мистецтв	8	залік
BK2	Історія виконавського мистецтва	3	залік
BK3	Стильове сольфеджіо	16	залік
BK4	Диригування	11	екзамен
BK5	Додатковий інструмент/Вокал	10	залік
BK6	Імпровізація	3	залік

BK7	Клас оркестрової майстерності / Концертно-камерний спів/ Концертмейстерський клас	11	екзамен
BK8	Композиція	11	залік
BK9	Орган	16	екзамен
BK10	Клавесин	16	екзамен
BK11	Розшифровка фольклору	8	залік
BK12	Читання партитур	5	залік
BK13	Постава концертних номерів	3	залік
BK14	Музична критика та публіцистика	3	залік
BK15	Фольклорний ансамбль	7	залік
BK16	Сучасна українська музика	3	залік
BK17	Музична естетика	3	залік
BK18	Історія електроакустичної музики	5	залік
BK19	Англійська мова (з поглибленим вивченням)	10	залік
BK20	Німецька мова	10	залік
BK21	Італійська мова	10	залік
BK22	Фізичне виховання	10	залік
BK23	Музичні редактори	3	залік
BK24	Танок	10	залік
BK25	Гуманна педагогіка	5	залік
BK26	Музичне виховання дітей дошкільного віку	5	залік
Загальний обсяг вибіркових компонентів		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здійснюється у формі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Публічного захисту кваліфікаційної роботи; 2. Демонстрації (виконання концертної програми з фаху (виконавство))/ атест. екзамен Історія теоретичного музикознавства (музикознавство) 3. Атест. екз. Методологія музичної освіти <p>Атестація здійснюється відкрито та публічно.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Кваліфікаційна робота повинна містити розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми в галузі музичного мистецтва, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного plagiatu, списування та фальсифікації.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена до захисту на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.</p>
Вимоги до публічного захисту (демонстрації)	<p>Публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу, де здобувач повинен продемонструвати виконавські вміння та здібності.</p>
Вимоги до атестаційного екзамену	<p>Атестаційний екзамен має передбачати перевірку досягнення результатів навчання, інтегральної, загальних та фахових компетенцій, визначених стандартом вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 "Музичне мистецтво".</p>

4. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Обов'язкові компоненти ОП

4.2. Вибіркові компоненти ОП

5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Обов'язкові компоненти ОП

OKR2.6	+	+	+		+			+			+					
OKR2.7								+			+					+
OKR2.8	+	+	+		+				+							
OKR2.9																
OKR2.10																
OKR2.11																
OKR2.12	+	+	+		+			+			+					

5.2. Вибіркові дисципліни ОП

BK3	BK2	BK1	
		PH1	
		PH2	
		PH3	
		PH4	
+	+	PH5	
		PH6	
		PH7	
		PH8	
		PH9	
		PH10	
		PH11	
		PH12	+
		PH13	
		PH14	
		PH15	+
		PH16	
		PH17	+

6. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Академії, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.